

บทที่ 2

การดำเนินงานของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

สำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีหลายแห่ง แต่ละแห่งก็มีสถานภาพแตกต่างกัน ออกไป บางแห่งก็จัดตั้งขึ้นโดยมีกฎระเบียบหรือข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นมา เป็นสำนักพิมพ์อย่างเป็นทางการ สำนักพิมพ์ดังกล่าวได้แก่

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิราช

บางมหาวิทยาลัยก็เป็นเพียงหน่วยงานหรือโครงการเท่านั้น ได้แก่

ฝ่ายตำรา	ของ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หน่วยส่งเสริมและวิจัยตำรา	ของ	มหาวิทยาลัยมหิดล
โครงการแพทย์ศิริราช		
หน่วยตำราคำสอน	ของ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
งานส่งเสริมวิจัยและตำรา	ของ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
งานตำราและเอกสารประกอบ	ของ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
การเรียนการสอน		
โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ	ของ	นิด้า

ไม่ว่าสถานภาพจะเป็นสำนักพิมพ์หรือเป็นหน่วยส่งเสริมวิชาการต่างก็มีรูปแบบการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของแต่ละมหาวิทยาลัยที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ ผลิตหนังสือและตำราเรียนของนิสิตนักศึกษาให้มีคุณภาพและด้วยราคาที่เหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าว วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงจัดทำขึ้น โดยการนำตัวอย่างของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยที่มีระบบการดำเนินงานอย่างมีระเบียบ อยู่ในกฎข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ มาเป็นกรณีศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวในบทที่แล้ว สำนักพิมพ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างกรณีศึกษา คือ

"สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ซึ่งในการศึกษาจะกล่าวถึงขอบเขตโครงสร้างการบริหาร และการดำเนินงาน ประเภทหนังสือที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคา หนังสือ และการกำหนดราคาหนังสือ โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเพื่อที่จะให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาของวิทยานิพนธ์ เรื่องนี้ใน แง่ที่กว้างขึ้น ผู้เขียนจึงได้ทำการวิเคราะห์ โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลจากหนังสือที่จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2.1 ความเป็นมาของสำนักพิมพ์¹

"สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย สังกัด ฝ่ายวิชาการ เป็นหน่วยงานที่แตกต่างไปจาก "โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" โดยสำนักพิมพ์ มีหน้าที่คัดเลือกต้นฉบับตำราต่าง ๆ ที่อยู่ในเกณฑ์สมควรจัดพิมพ์ ตรวจสอบและเสนอแนะให้มีการ ปรับปรุงคุณภาพของตำราที่ได้ผ่านการคัดเลือก แล้วจัดส่งต้นฉบับไปยังโรงพิมพ์เพื่อพิมพ์ให้เป็นรูป เล่มที่ถาวรสำหรับเสนอขายในตลาด ส่วนโรงพิมพ์ซึ่งสังกัดฝ่ายบริหารมีหน้าที่ดำเนินการพิมพ์ หนังสือและเอกสารอื่น ๆ ให้เป็นรูปเล่มและสิ่งพิมพ์ลักษณะต่าง ๆ โรเนียว และทำปกเข้าเล่ม ตามความต้องการของส่วนราชการต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และของอาจารย์ตลอดจน ของหน่วยงานภายนอก

เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักว่า ตำราและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นภาษาไทยใช้อยู่ในระดับอุดมศึกษายังมีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ เป็นผลให้การ เรียนการสอนในมหาวิทยาลัยต้องใช้ตำราภาษาต่างประเทศและเป็นการไม่สะดวกและไม่ประหยัด อย่างยิ่ง อีกทั้งทำให้ผู้เรียนต้องประสบปัญหาในการทำความเข้าใจ จากการใช้ตำราภาษา ต่างประเทศ จึงเห็นความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องส่งเสริมให้มีตำราภาษาไทยในระดับอุดม ศึกษาที่มีคุณภาพและยังขาดแคลนอยู่ในปัจจุบันให้มีมากขึ้น

¹ไกรยุทธ ชีรตยาดีนันท์ "ประเมินผลการดำเนินงาน สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 2524-2527"

ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้แต่งตั้ง "คณะกรรมการพิจารณากิจการตำราและเอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัย" เพื่อพิจารณาแนวทางที่จะบรรลุลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการชุดนี้ได้พิจารณาหลักการเกี่ยวกับโครงการสำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้นำเสนอและผ่านที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 6/2521 และที่ประชุมคณบดี ครั้งที่ 19/2521 ได้มีมติรับหลักการตามที่เสนอ และสภามหาวิทยาลัยได้มีมติให้ประกาศใช้ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ในการประชุมครั้งที่ 367

สำนักพิมพ์ จุฬาฯ จึงได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2522 โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อแสวงหา เลือกรับ และจัดพิมพ์ตำราและเอกสารที่มีคุณค่าทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทำให้มีตำราภาษาไทยมากขึ้น และให้ผลิตได้ใช้หนังสือที่มีคุณภาพดีในราคาประหยัด
- (2) ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารตามข้อ (1) โดยให้มีมาตรฐานทั้งด้านวิชาการและด้านเทคนิคการจัดพิมพ์หนังสือ
- (3) เพื่อช่วยเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย
- (4) ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากหนังสือและเอกสารดังกล่าว ด้วยการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

2.2 การบริหารงาน

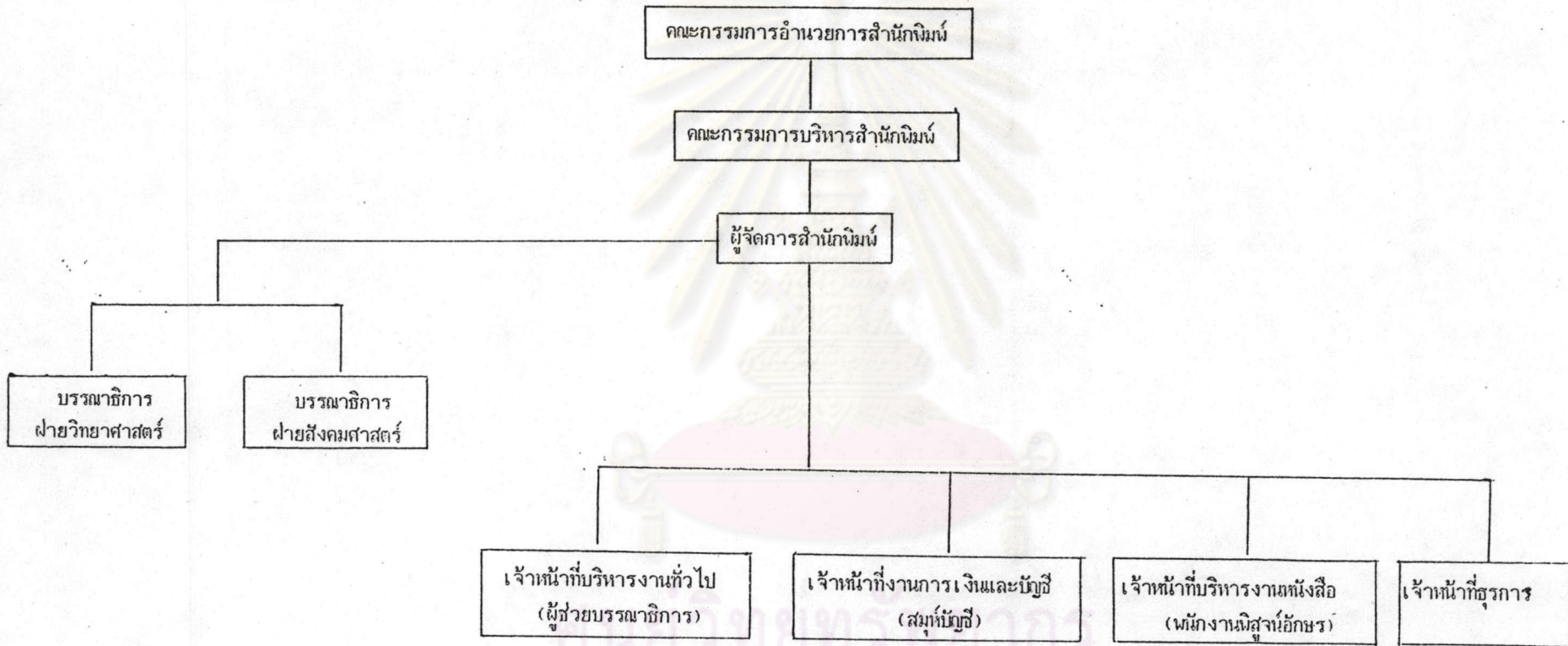
โครงสร้างการบริหารและแนวการดำเนินงานของสำนักพิมพ์ฯ ในปัจจุบันมีดังนี้คือ

2.2.1 การบริหาร

งานของสำนักพิมพ์อยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการ 2 คณะคือ

1. คณะกรรมการอำนวยการ
2. คณะกรรมการบริหาร

แผนภาพที่ 2.1 แผนภูมิการบริหารงานของสำนักนิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531

คณะกรรมการอำนวยการ มีอธิการบดีเป็นประธาน ประชุมทุก 4 เดือนโดยประมาณ เพื่อกำหนดนโยบายการจัดพิมพ์ การจัดการเรื่องการเงิน และประเมินผลการปฏิบัติงานของ สำนักพิมพ์เป็นรายปี

คณะกรรมการบริหาร มีผู้จัดการสำนักพิมพ์เป็นประธาน ประชุมกัน เป็นปกติเกือบ ทุกสัปดาห์ตามที่จำเป็น เพื่อวินิจฉัยคัดเลือกตำราที่จะจัดพิมพ์ สิ่งพิมพ์ และกำหนดรายละเอียดด้าน การเงินให้ เป็น ไปตามระเบียบสำนักพิมพ์ และนโยบายที่กำหนดโดยคณะกรรมการอำนวยการ ใน ปัจจุบันคณะกรรมการบริหารมีกรรมการทั้งสิ้น 5 คน ในจำนวนนี้มีบรรณาธิการประจำสาขาสังคม ศาสตร์ 1 คน และประจำสาขาวิทยาศาสตร์ 1 คน และได้แต่งตั้งที่ปรึกษาเพิ่มขึ้นอีก 2 ตำแหน่ง เพื่อให้ได้ตัวแทนของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในโครงสร้างการบริหารนั้น กรรมการบริหารหนึ่งคนมาจากคณะกรรมการอำนวยการ แต่ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสามารถ ดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการได้

2.2.2 การดำเนินงาน

การดำเนินงานประจำของสำนักพิมพ์มีผู้จัดการเป็นหัวหน้าสำนักงาน และมี เจ้าหน้าที่ช่วยงาน 4 คน สำนักพิมพ์มีสถานภาพเป็นหน่วยงานอิสระ ภายใต้การควบคุมดูแลของ คณะกรรมการอำนวยการอยู่ในสายงานของฝ่ายวิชาการ ภารกิจของคณะกรรมการบริหารคือ การ ส่งเสริมให้มีการสร้างและการใช้ตำรา โดยส่งเสริมให้มีการเขียน การพิมพ์ และให้มีการใช้

นอกจากนี้คณะกรรมการยังให้ความสนใจที่จะจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ปริญาเอกและโท ของคณะวิชาต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสูงและผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งที่เผยแพร่โดยฝ่ายวิจัย และที่ไม่มีการเผยแพร่ เนื่องจากไม่ใช่เป็นงานที่ได้รับทุนสนับสนุนจากฝ่ายวิจัย แต่เป็นผลงานที่พิสูจน์แล้วว่า เป็นผลงานที่มีคุณภาพ

เมื่อวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสำนักพิมพ์แล้ว สรุปได้ว่าสำนักพิมพ์ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการลดความขาดแคลนในด้านตำราเรียน โดยเฉพาะหนังสือ วิชาการที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะมีความเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.3 ผลการดำเนินงาน

ในส่วนของเจ้าหน้าที่บุคลากร และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในประเภทต่าง ๆ (ค่าตอบแทนผู้จัดการ เงินเดือนของเจ้าหน้าที่ประจำ เบี้ยประชุม ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายประจำอื่น ๆ) สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเสนอขออนุมัติงบประมาณผลประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายปี เพื่อดำเนินงานตามแผนงานที่ผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการอำนวยการ

ในส่วนของการจัดพิมพ์หนังสือนั้น จะมีค่าใช้จ่ายในรูปของค่าพิมพ์ ค่าลิขสิทธิ์และค่าตอบแทนการเขียนและแปล ค่าลิขสิทธิ์สำหรับตำราภาษาต่างประเทศ และค่าตรวจคุณภาพต้นฉบับ สำนักพิมพ์จะขออนุมัติงบประมาณผลประโยชน์จากมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่ง เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการจัดพิมพ์หนังสือโดยเฉพาะ และรายได้ต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการขายตำราที่สำนักพิมพ์จำหน่าย ก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนหมุนเวียนก้อนนี้ เพื่อสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายการจัดพิมพ์

เมื่อพิจารณาในเชิง "กำไร" เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขายหนังสือ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับหนังสือดังกล่าวโดยตรง (บรรทัดที่ 3 ในตารางที่ 1) และถ้าพิจารณารวมถึงค่าใช้จ่ายในการบริหารงานด้วย ซึ่งได้มาจากงบบุคลากรแล้ว (บรรทัดที่ 4 ในตารางที่ 1) สรุปได้ว่า สำนักพิมพ์อยู่ในสภาพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ โดยมีรายได้เหนือรายจ่ายเป็นเงินจำนวนไม่มากนัก

การจัดพิมพ์หนังสือจำหน่ายนั้นมีค่าใช้จ่ายที่สำคัญและเป็นเงินจำนวนมากคือ ค่าพิมพ์หนังสือ ค่าใช้จ่ายที่สำคัญลำดับถัดมาในเชิงวงเงิน ก็คือ ค่าจัดจำหน่าย ค่าใช้จ่ายที่สำคัญอีกรายการหนึ่ง ได้แก่ ค่าลิขสิทธิ์ที่ผู้เรียบเรียงได้รับ ตารางที่ 2 แสดงจำนวนเงินของค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ตารางนี้แสดงค่าพิมพ์สองชุดด้วยกัน ความแตกต่างเป็นผลของการเบิกจ่าย แม้ว่าหนังสือจะพิมพ์เสร็จแล้ว แต่การเบิกจ่ายยังไม่เกิดขึ้น ทำให้ค่าพิมพ์ที่จ่ายจริงต่ำกว่าวงเงินที่ควรจ่าย แต่ในขณะเดียวกัน ค่าพิมพ์ที่ยังไม่เบิกจ่ายในงบประมาณก่อนหน้า ก็จะถูกจ่ายจริงในงบประมาณถัดไปทั้ง ๆ ที่ในปีนั้น ไม่ได้มีการพิมพ์หนังสือเล่มดังกล่าวก็ตาม มูลค่าของค่าพิมพ์จึงเหลื่อมกันเช่นนี้เสมอ

การวิเคราะห์สภาพของสินค้าคงคลังคือ มูลค่าของหนังสือคงเหลือปลายงวดได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 หนังสือคงเหลือของปีปัจจุบันเป็นสัดส่วนที่ลดลงของมูลค่ารายได้ที่ขายหนังสือได้

ตารางที่ 1 แสดงรายได้ของสำนักพิมพ์

	ปีงบประมาณ 2524	ปีงบประมาณ 2525	ปีงบประมาณ 2526	ปีงบประมาณ 2527	ปีงบประมาณ 2528	ปีงบประมาณ 2529	ปีงบประมาณ 2530	ปีงบประมาณ 2531
1. รายได้จากการขายหนังสือก่อนหัก ค่าจัดจำหน่าย เป็นร้อยละของปีก่อน	1,892,193.00	976,818.00	1,868,197.00	2,010,218.00	2,759,026.20	2,116,342.40	2,828,775.10	3,318,677.80
2. รายได้จากการขายหนังสือหลังหัก ค่าจัดจำหน่าย เป็นร้อยละของปีก่อน	1,324,535.10	683,772.60	1,307,696.10	1,407,152.00	1,931,318.40	1,481,439.70	1,980,142.60	2,323,074.50
3. รายได้เหนือรายจ่ายส่วนที่ใช้เงิน ทุนหมุนเวียน เป็นร้อยละของปีก่อน	248,147.50	207,308.33	95,781.00	319,062.00	426,400.80	136,023.14	344,742.29	567,235.54
4. รายได้เหนือรายจ่ายส่วนที่ใช้เงิน ทุนหมุนเวียนและงบผลประโยชน์ เป็นร้อยละของปีก่อน	135,311.75	51,888.98	36,453.19	192,024.00	290,062.43	(26,943.67)	171,172.77	394,117.04
		38.34	70.25	526.76	151.05	9.29	635.29	230.24

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายที่สำคัญในการจัดนิมิตหนังสือ

	ปีงบประมาณ 2524	ปีงบประมาณ 2525	ปีงบประมาณ 2526	ปีงบประมาณ 2527	ปีงบประมาณ 2528	ปีงบประมาณ 2529	ปีงบประมาณ 2530	ปีงบประมาณ 2531
1. ค่าจัดจำหน่ายหนังสือ (30 % ของ ราคาหนังสือ) เป็นร้อยละของปีก่อน	567,657.90	293,045.40	560,441.16	603,065.46	827,707.86	634,902.72	848,632.53	995,603.34
2. ค่าลิขสิทธิ์เมื่อขายหนังสือได้ เป็นร้อยละของปีก่อน	418,742.75	136,406.50	277,123.00	233,369.64	379,127.95	464,510.81	509,624.51	288,558.92
3. ค่านิมิตหนังสือตามจำนวนเรื่องที่ออก สู่ตลาดสิ่งนิมิต เป็นร้อยละของปีก่อน	766,768.20	1,020,512.10	1,524,863.50	952,072.00	1,110,445.00	1,104,404.00	1,248,016.00	995,140.00
4. ค่านิมิตหนังสือตามที่เบิกจ่ายจริง เป็นร้อยละของปีก่อน	715,955.75	907,049.95	793,581.64	1,737,778.50	1,382,107.00	1,402,479.00	1,614,688.00	1,503,310.00
5. เงินสมนาคุณผู้ตรวจตำรา เป็นร้อยละของปีก่อน	14,300.00	9,330.00	24,236.00	48,197.00	19,665.00	15,300.00	12,000.00	5,500.00
		65.24	259.76	198.86	40.80	77.80	78.43	45.83

ตารางที่ 3 มูลค่าของหนังสือคงเหลือ 2524 - 2531

	ปีงบประมาณ 2524	ปีงบประมาณ 2525	ปีงบประมาณ 2526	ปีงบประมาณ 2527	ปีงบประมาณ 2528	ปีงบประมาณ 2529	ปีงบประมาณ 2530	ปีงบประมาณ 2531
1. รายได้จากการขายหนังสือก่อนหัก ค่าจัดจำหน่าย เป็นร้อยละของปีก่อน	1,892,193.00	976,818.00	1,868,137.00	2,010,218.20	2,759,026.20	2,116,342.40	2,828,775.10	3,318,677.80
2. ค่านิมนต์หนังสือตามที่เบิกจ่ายจริง เป็นร้อยละของปีก่อน	715,955.75	907,049.95	793,481.64	1,737,978.50	1,382,107.00	1,402,479.00	1,614,688.00	1,503,310.00
3. ค่านิมนต์หนังสือตามจำนวนเรื่องที่ออก สู่ตลาด เป็นร้อยละของปีก่อน	706,768.90	1,020,512.10	1,524,863.50	952,072.00	1,110,445.00	1,104,404.00	1,248,016.00	995,140.00
4. มูลค่าของหนังสือคงเหลือปลายงวด เป็นร้อยละของปีก่อน	704,017.90	1,280,340.08	1,163,365.62	2,094,820.20	2,338,543.55	2,875,416.80	3,376,329.00	3,417,858.96
4.1 เป็นร้อยละของ 1 ในปีเดียวกัน	37.20	131.07	62.27	104.20	84.75	135.86	119.35	102.98
4.2 เป็นร้อยละของ 1 ในปีถัดไป	72.07	68.53	58.87	-	110.49	101.64	101.74	-
4.3 เป็นร้อยละของ 2	98.33	141.15	146.59	120.53	169.20	205.02	209.10	227.35
4.4 เป็นร้อยละของ 3	99.61	125.46	76.29	220.02	210.59	260.35	270.53	343.45

ทั้ง ๆ ที่มูลค่าของหนังสือคงเหลือเพิ่มขึ้นทุกปี สภาพเช่นนี้คงดำรงต่อไปในอนาคต ทำให้มั่นใจได้ว่าหนังสือคงเหลือจำนวนมากนี้มีโอกาสขายออกได้ การเปรียบเทียบตัวเลขระหว่างมูลค่าของหนังสือคงเหลือปลายงวดกับค่าพิมพ์หนังสือ (รายการ 4.3 และ 4.4) นั้น ก็เพื่อให้เห็นว่าหนังสือคงเหลือปลายงวดนั้น เป็นผลลัพธ์ของการสั่งพิมพ์หนังสือในปีเดียวกันนั้นมากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 4 แสดงสภาพงบดุลของสำนักพิมพ์ ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนนั้นจะมีรายการ "หนังสือที่คงเหลือ" อยู่ด้วย ซึ่งได้วิเคราะห์ในย่อหน้าที่แล้ว ตรابطที่สภาพงบดุลของสำนักพิมพ์มีแนวโน้มดังที่วิเคราะห์ และนโยบายของสำนักพิมพ์ยังคงเหมือนเดิมแล้ว ความสามารถของสำนักพิมพ์ที่จะใช้เงินหมุนเวียนของมหาวิทยาลัย เพื่อผลิตตำราเรียนที่มีคุณภาพสูงคงมีอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ เป็นเวลาอีกหลายสิบปี การพิจารณาคุณภาพของการบริหารนั้น นอกจากพิจารณาจากรายการหนังสือที่ขายได้อย่างคล่องตัวแล้ว ยังพิจารณาจากประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณได้อีกด้วย

ตารางที่ 5 แสดงค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักพิมพ์ สรุปได้ว่าในช่วง 2524-2531 สำนักพิมพ์บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ อันสะท้อนออกในรูปอัตราส่วนที่ลดลงของงบประมาณรายจ่ายต่อรายได้จากการขายหนังสือและต่อสินทรัพย์หมุนเวียน

2.3 ประเภทหนังสือที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์

สำนักพิมพ์ได้จำแนกประเภทหนังสือที่พิจารณาจัดพิมพ์เป็น 3 ประเภทคือ ตำราเรียน ผลงานวิจัยและหนังสือแปล ดังนี้คือ

2.3.1 ตำราเรียน

ตำราที่อยู่ในข่ายจะได้รับการพิจารณาจัดพิมพ์

1. เป็นตำราในระดับอุดมศึกษา
2. เป็นตำราภาษาไทย ยกเว้นในกรณีพิเศษ เช่น ตำราสอนภาษาต่างประเทศ

หรือตำราที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องการให้มีการเผยแพร่ในต่างประเทศ

ตารางที่ 4 สภาพบุคคลของสำนักพิมพ์

	ปีงบประมาณ 2524	ปีงบประมาณ 2525	ปีงบประมาณ 2526	ปีงบประมาณ 2527	ปีงบประมาณ 2528	ปีงบประมาณ 2529	ปีงบประมาณ 2530	ปีงบประมาณ 2531
สินทรัพย์หมุนเวียน								
เงินสดนำส่งกองคลัง	1,165,822.21	2,296,806.36	4,009,563.82	3,397,171.48	3,579,848.93	3,178,998.82	3,022,828.91	3,548,534.49
หนังสือที่คงเหลือ	<u>704,017.90</u>	<u>1,280,340.08</u>	<u>1,163,365.62</u>	<u>2,094,820.20</u>	<u>2,338,543.55</u>	<u>2,875,416.80</u>	<u>3,376,329.00</u>	<u>3,417,858.96</u>
รวม	<u>1,869,840.1</u>	<u>3,577,148.44</u>	<u>5,172,929.44</u>	<u>5,491,991.68</u>	<u>5,918,392.48</u>	<u>6,054,415.62</u>	<u>6,399,157.91</u>	<u>6,966,393.45</u>
ส่วนของผู้ถือหุ้น								
เงินทุนหมุนเวียนการจัดพิมพ์	1,621,692.61	3,369,840.11	5,077,148.44	5,172,929.44	5,491,991.68	5,918,392.48	6,054,415.62	6,399,157.91
หนังสือ								
บวก กำไรสุทธิ	<u>248,147.50</u>	<u>207,308.33</u>	<u>95,781.00</u>	<u>319,062.24</u>	<u>426,400.80</u>	<u>136,023.14</u>	<u>344,742.29</u>	<u>567,235.54</u>
รวม	<u>1,869,840.11</u>	<u>3,577,148.44</u>	<u>5,172,929.44</u>	<u>5,491,991.68</u>	<u>5,918,392.48</u>	<u>6,054,415.62</u>	<u>6,399,157.91</u>	<u>6,966,393.45</u>
คิดเป็นร้อยละของปีก่อน		191.30	144.61	106.16	107.76	102.29	105.69	108.86

ที่มา : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายการบริหารงาน

	ปีงบประมาณ 2524	ปีงบประมาณ 2525	ปีงบประมาณ 2526	ปีงบประมาณ 2527	ปีงบประมาณ 2528	ปีงบประมาณ 2529	ปีงบประมาณ 2530	ปีงบประมาณ 2531
ค่าใช้จ่ายจากงบประมาณ (รายปี)								
เงินเดือนลูกจ้าง	52,285.75	88,080.00	72,823.48	63,000.00	66,595.67	91,245.00	104,580.00	112,140.00
เบี้ยประชุม	10,550.00	9,400.00	5,250.00	5,350.00	5,750.00	4,900.00	5,400.00	4,050.00
ค่าล่วงเวลา	-	-	3,260.00	4,100.00	3,930.00	7,640.00	5,120.00	1,350.00
ค่าตอบแทนเหมาจ่าย	50,000.00	54,000.00	46,543.79	51,666.67	53,664.52	54,000.00	52,000.00	51,500.00
วัสดุสำนักงาน*	-	3,939.35	4,356.92	2,921.43	6,398.18	5,181.81	6,469.52	4,078.50
ค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน								
เงินเดือน	48,840.00	72,990.00	79,800.00	84,600.00	92,520.00	62,460.00	65,580.00	68,940.00
รวมค่าใช้จ่ายการบริหารงาน	161,675.75	228,409.35	212,034.19	211,638.10	228,858.37	225,426.81	239,149.52	242,058.50
- คิดเป็นร้อยละของรายได้จาก								
การขายหนังสือ	12.21	33.40	16.21	15.04	11.85	15.22	12.08	10.42
- คิดเป็นร้อยละของสินทรัพย์								
หมุนเวียน	8.65	6.39	4.10	3.85	3.87	3.72	3.73	3.47

หมายเหตุ * ในปีงบประมาณ 2524 สำนักพิมพ์เบิกวัสดุสำนักงานจากส่วนกลางของฝ่ายวิชาการ ไม่ได้แยกบัญชีการเบิกจ่ายเป็นการเฉพาะ

ที่มา : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำราที่จะได้รับการจัดพิมพ์

1. ผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการบริหารและได้รับการตรวจคุณภาพและปรับปรุง (หากจำเป็น) ตามที่คณะกรรมการบริหารเสนอแนะ
2. สำหรับตำราที่สำนักพิมพ์กำหนดให้ เขียนหรือแปล สำนักพิมพ์จะจัดพิมพ์ก็ต่อเมื่อ ผู้รับมอบหมายให้ เขียนหรือแปลดำเนินการเขียนหรือแปลให้แล้วเสร็จตามเงื่อนไข เวลาที่สำนักพิมพ์กำหนด

นโยบาย เกณฑ์คัดเลือก และการพิจารณาตำราเรียบเรียง

(ก) นโยบายการจัดพิมพ์ตำราของสำนักพิมพ์

1. พิมพ์ตำราที่ได้รางวัลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ซึ่งเหมาะสมกับความต้องการของตลาด)
2. พิมพ์ตำราที่ไม่เคยได้รางวัลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ซึ่งได้มาตรฐานและตลาดต้องการ)
3. พิมพ์ตำราที่สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกำหนด (commission) ให้เขียนทุกเล่ม

(ข) เกณฑ์คัดเลือก

1. เป็นตำราที่ขาดแคลน และมีโอกาสขายได้โดยมีคุณภาพอย่างน้อยระดับใช้ได้
2. เป็นตำราเล่มแรกในสาขาวิชาและมีคุณภาพอย่างน้อยระดับใช้ได้
3. เป็นตำราที่มีคุณภาพดีมาก เนื้อหาตำราประเภทเดียวกันที่มีอยู่แล้วในท้องตลาด

เมื่อพิจารณาในเชิงคุณภาพของตำราแล้ว เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักใช้และผู้จำหน่ายว่า ตำราทุกเล่มของสำนักพิมพ์เป็นหนังสือที่มีคุณภาพ และตำราบางเล่มของสำนักพิมพ์จัดได้ว่าเป็นตำราเล่มแรกของสาขาวิชานั้น ๆ ในประเทศไทย เช่น โครงสร้างระบบจำนวน การเขียนแบบสถาปัตยกรรม อานาภาษาเขมร บทบาทของประเทศไทยในความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศ การซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้า พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมฯ ประวัติ
วรรณคดีบาลีในอินเดียและลังกา อาร์โทรปอดวิทยาสาขาสัตวแพทย์ เคมีนิวเคลียร์ เป็นต้น

นอกจากตำราที่อาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสนอให้สำนักพิมพ์พิจารณาแล้ว
สำนักพิมพ์มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดพิมพ์ตำราที่สำนักพิมพ์ริเริ่มเอง ซึ่งสำนักพิมพ์ได้พิจารณาแล้วว่าเป็น
หนังสือที่ตลาดวิชาการยังขาดแคลนอยู่ กล่าวคือ สำนักพิมพ์ได้ดำเนินการเพื่อจัดพิมพ์ตำราเรียน
ประเภทนี้ทั้งหมด 5 ชุดด้วยกัน : (1) ชุด ข้อมูลพื้นฐานประเทศไทย (2) ชุด ความรู้ทั่วไป
(3) ชุด ความรู้เฉพาะ (4) ชุด รวบรวมบทความ และ (5) ชุด แปลคลาสสิก

ซึ่งหนังสือชุดเหล่านี้ สำนักพิมพ์เป็นผู้สรรหาและกำหนด (commission) ผู้เรียบ
เรียงเอง โดยหารือและทำความเข้าใจให้ตรงกันใน เรื่อง เนื้อหาและค่าตอบแทนที่พึงจะได้รับ

2.3.2 ผลงานวิจัย

หนังสือที่อยู่ในข่ายจัดพิมพ์อีกประเภทหนึ่งคือ ผลงานวิจัยที่มีเนื้อหาเหมาะสมที่จะใช้
เป็นตำราประกอบการเรียนการสอน โดยที่มีหน่วยราชการใหม่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย อันได้แก่
ฝ่ายวิจัย ซึ่งมีภารกิจเผยแพร่ผลงานวิจัยของจุฬาฯ ให้กว้างขวางในหมู่นักวิชาการและในหมู่ผู้ใฝ่รู้
ในสังคมไทย สำนักพิมพ์ได้ติดต่อกับฝ่ายวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งต้นฉบับของงานวิจัยที่สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของสำนักพิมพ์เพื่อจัดพิมพ์ต่อไป และคงจะมีหนังสือประเภทนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อฝ่าย
วิจัยได้จัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยมากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถประเมินความต้องการของตลาดที่มีต่อ
ผลงานวิจัยดังกล่าว สำนักพิมพ์ปรึกษารื้อกับหน่วยเผยแพร่ของฝ่ายวิจัยในการดำเนินการจัดหา
ต้นฉบับผลงานวิจัยที่สมควรจัดพิมพ์ในรูปเล่มหนังสือให้แก่สำนักพิมพ์ อนึ่งสำนักพิมพ์มีแนวคิดที่จะรับ
จัดพิมพ์วารสารวิชาการให้แก่คณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในลักษณะเดียวกับที่จัดพิมพ์
ตำรา/หนังสือให้แก่คณาจารย์ในอนาคต

2.3.3 หนังสือแปล

สำนักพิมพ์จัดพิมพ์หนังสือแปล โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

(ก) นโยบายการแปลหนังสือภาษาต่างประเทศ

1. หนังสือแปลที่สำนักพิมพ์สนใจจัดพิมพ์ ต้องเป็นหนังสือระดับอุดมศึกษาและ

เป็นหนังสือที่สนองความขาดแคลนของตลาดหนังสือ

2. เมื่อสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนใจที่จะให้แปลตำราใดตำราหนึ่ง โดยเฉพาะจะกำหนด (commissioned) อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิแปลเป็นกรณี ๆ ไป โดยสำนักพิมพ์จะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการขอลิขสิทธิ์แปล ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์และการจัดจำหน่าย ตลอดจนค่าสมนาคุณผู้แปล ทั้งนี้ผู้แปลจะต้องดำเนินการแปลตามเงื่อนไขที่สำนักพิมพ์กำหนดขึ้น
3. เมื่ออาจารย์สนใจจะแปลตำราใด ซึ่งไม่ได้เกิดจากการริเริ่มของสำนักพิมพ์ จะเสนอขอแปลตำราดังกล่าวต่อสำนักพิมพ์ได้
 - 3.1 ถ้าสำนักพิมพ์มีมติให้แปล สำนักพิมพ์จะเสียค่าใช้จ่ายในการขอลิขสิทธิ์แปล ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์และการจัดจำหน่าย ตลอดจนค่าสมนาคุณผู้แปล ทั้งนี้ผู้แปลจะต้องดำเนินการแปลตามเงื่อนไขที่สำนักพิมพ์กำหนดขึ้น
 - 3.2 ถ้าสำนักพิมพ์มีมติไม่ให้แปล แต่ผู้เสนอขอแปลยังมีความประสงค์จะแปลต่อไป และต้องการให้สำนักพิมพ์ช่วยดำเนินการขอลิขสิทธิ์การแปลให้ในนามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักพิมพ์จะดำเนินการให้ก็ต่อเมื่อผู้แปลทำสัญญายินยอมที่จะออกค่าใช้จ่ายทุกประเภทที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการดำเนินการขอลิขสิทธิ์แปลให้ การตรวจคุณภาพแปลและการให้สำนักพิมพ์เป็นผู้จัดพิมพ์แต่ผู้เดียว
4. สำนักพิมพ์จะยอมดำเนินการขอลิขสิทธิ์การแปลให้ก็ต่อเมื่อ ผลการแปลมีคุณภาพเป็นที่พอใจตามความเห็นของผู้ตรวจที่สำนักพิมพ์แต่งตั้ง ค่าใช้จ่ายในการตรวจคุณภาพแปลนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการดำเนินการขอลิขสิทธิ์การแปลให้
5. ผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้แปล ต้องทำสัญญากับสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้การแปลดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ในกรณีที่ผู้แปลไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา ผู้แปลต้อง

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสียเงินค่าปรับเท่ากับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขอลิขสิทธิ์การแปลที่
สำนักพิมพ์ได้จ่ายไป

6. หนังสือที่สำนักพิมพ์กำหนดให้แปล คณะกรรมการบริหารจะกำหนดค่าตอบแทน และ/หรือค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้แปลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนด

(ข) เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาหนังสือภาษาต่างประเทศที่สำนักพิมพ์จะสนับสนุนให้มีการ
แปลเป็นภาษาไทย

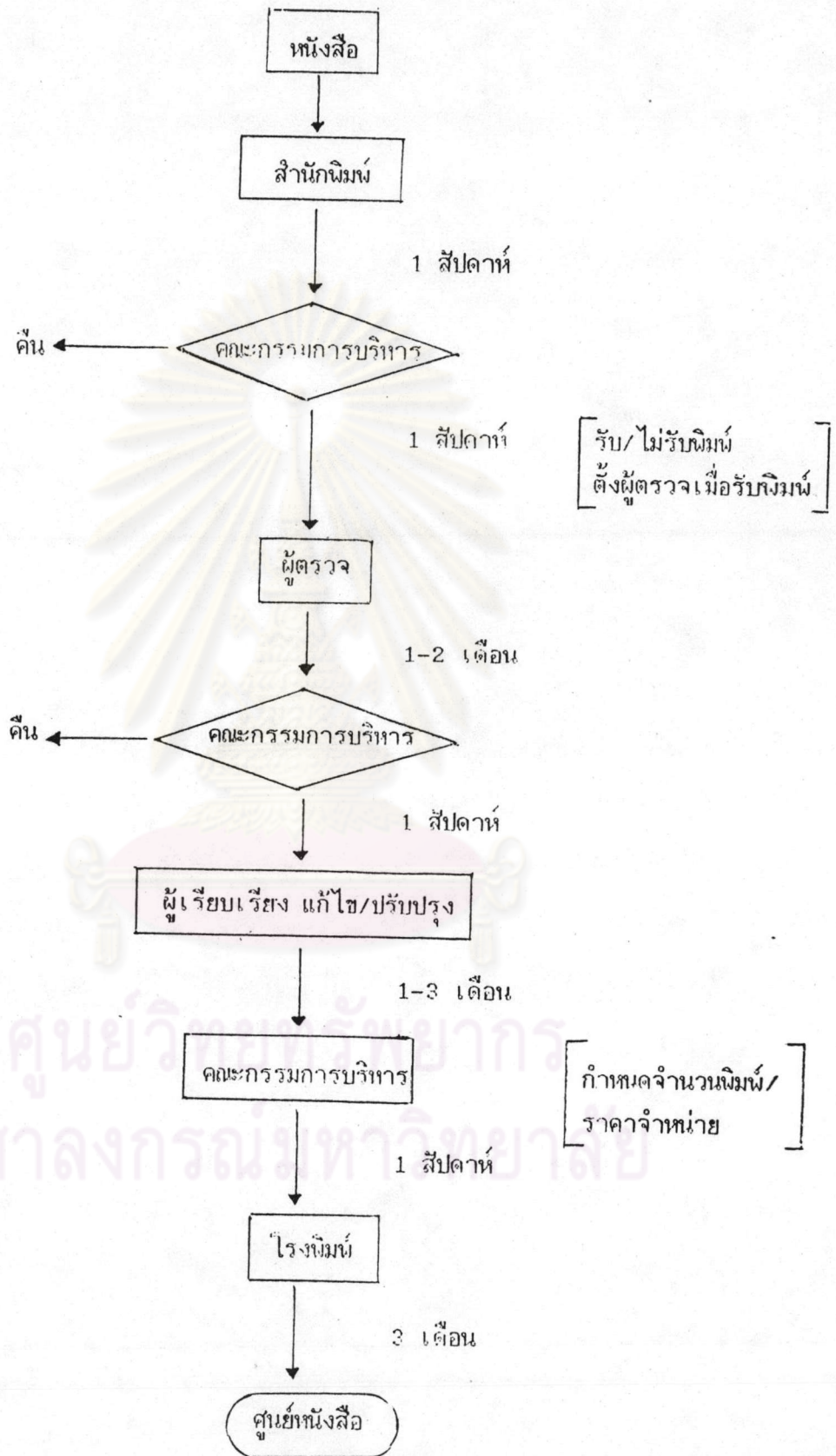
1. เป็นหนังสือที่ยอมรับกันในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องว่า เป็นหนังสือ classic ซึ่งควรถ่ายทอดเป็นภาษาไทย
2. เป็นหนังสือชั้นนำที่ให้ความรู้ทั่วไปในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่ดีเด่นและนักวิชาการไทยยังไม่พร้อมที่จะเรียบเรียงหนังสือลักษณะเดียวกันเป็นภาษาไทย
3. เป็นหนังสือที่ดีเด่นที่มีการนำเสนอและโครงร่างเนื้อหาที่ไม่สามารถดัดแปลงเรียบเรียงเป็นภาษาไทยได้
4. เป็นหนังสือที่ดีเด่น และมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช้ตัวอย่าง หรือเหตุการณ์ของประเทศอื่น ซึ่งไม่เหมาะสมสอดคล้องกับประสบการณ์และความต้องการของผู้อ่านในประเทศไทย

2.4 การจัดพิมพ์และปัญหาในการจัดพิมพ์

2.4.1 การพิจารณาจัดพิมพ์

งานประจำของสำนักพิมพ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นงานธุรการและงานบัญชี และส่วนที่สองเป็นงานจัดพิมพ์หนังสือ

ขั้นตอนของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือมีลักษณะตามแผนภาพที่

แผนภาพที่ 2.2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานการจัดพิมพ์หนังสือ

ขั้นตอนการจัดพิมพ์ระหว่างสำนักพิมพ์และผู้เรียบเรียง

(ก) สำนักพิมพ์กับผู้เรียบเรียงทั่วไป

1. ผู้เรียบเรียงส่งต้นฉบับในลักษณะที่สำนักพิมพ์กำหนด พร้อมกับกรอกแบบฟอร์ม ณ สำนักงานของสำนักพิมพ์
2. สำนักพิมพ์ จะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เรียบเรียงทราบ ภายในประมาณหนึ่งเดือนหลังจากที่ได้รับต้นฉบับ
3. ผู้เรียบเรียง แก้ไขปรับปรุงต้นฉบับตามที่สำนักพิมพ์เสนอแนะ
4. สำนักพิมพ์และผู้เรียบเรียงตกลงเงื่อนไขในการจัดพิมพ์ พร้อมกับทำสัญญา
5. ผู้เรียบเรียงช่วยตรวจการเรียงพิมพ์ต้นฉบับตามที่สำนักพิมพ์ร้องขอ
6. ผู้เรียบเรียงจะได้รับหนังสือที่พิมพ์เสร็จแล้ว เป็นอภินันทนาการจำนวนหนึ่งจากสำนักพิมพ์
7. ผู้เรียบเรียงจะได้รับค่าลิขสิทธิ์ทุกฉบับ 3 เดือนทันทีที่สำนักพิมพ์ได้รับรายได้ค่าขายจากศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย
8. สำนักพิมพ์จะปรึกษาหารือกับผู้เรียบเรียง เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือครั้งต่อไป เมื่อจำหน่ายหมดแล้ว

(ข) สำนักพิมพ์กับผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียน

1. สำนักพิมพ์และผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียน ตกลงกันในเนื้อหาของหนังสือที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียน
2. ผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียน ดำเนินการเขียนหนังสือตามเงื่อนไข และเงื่อนไขเวลาที่สัญญาไว้ เป็นลายลักษณ์อักษรกับสำนักพิมพ์
3. สำนักพิมพ์จะส่งต้นฉบับไปยังโรงพิมพ์ทันที เมื่อผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียนผลิตต้นฉบับตรงตามเงื่อนไข และผ่านความเห็นชอบของบรรณาธิการที่รับผิดชอบต้นฉบับดังกล่าวแล้ว

4. สำนักพิมพ์จะให้คำตอบแพคเกจร เขียนต้นฉบับตามเงื่อนไขที่ได้สัญญาไว้กับผู้ที่สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียน
5. สำนักพิมพ์จะทำความตกลงกับผู้สำนักพิมพ์กำหนดให้เขียนใหม่ เมื่อจำหน่ายหนังสือเล่มที่กำหนดให้เขียนได้หมด

สำนักพิมพ์จะจัดให้มีการตรวจคุณภาพในรายละเอียด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากคณะกรรมการบริหาร ได้มีมติให้จัดพิมพ์ได้และเห็นสมควรให้มีการตรวจคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง

สำนักพิมพ์จะดำเนินการจัดพิมพ์ตำราเฉพาะเล่มที่ได้ผ่านการตรวจคุณภาพ และได้มีการปรับปรุง ตามที่คณะกรรมการบริหารเสนอแนะแล้วเท่านั้น

กระบวนการพิจารณาจะใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์สำหรับมติรับพิจารณาจัดพิมพ์ และ 1 เดือนโดยประมาณสำหรับการตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนการพิมพ์ในรูปแบบถาวรสำหรับการจำหน่ายจะใช้เวลา 3 เดือนโดยประมาณ

2.4.2 การประสานงานกับโรงพิมพ์

- 1) เมื่อต้นฉบับผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการแล้ว จะถูกส่งกลับให้ผู้เรียบเรียงตรวจเช็ค และทำหนังสือรับรองกับทางสำนักพิมพ์จุฬาฯ ว่าจะไม่มีการแก้ไขอีก
- 2) ทางสำนักพิมพ์จุฬาฯ จะจองเวลากับทางโรงพิมพ์จุฬาฯ และทำใบประเมินราคา พร้อมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือที่ต้องการพิมพ์ เช่น ชื่อหนังสือ จำนวนพิมพ์ ความหนา ระบบพิมพ์ ลักษณะของ ARTWORK กำหนดเวลาเริ่ม แล้วเสร็จ พร้อมกับส่งต้นฉบับให้โรงพิมพ์
- 3) โรงพิมพ์จะจัดคิวพิมพ์ และเตรียมพิมพ์หนังสือดังกล่าว
- 4) โรงพิมพ์จัดส่งปฏิทินครั้งที่ 1 ให้สำนักพิมพ์จุฬาฯ เพื่อตรวจคุณภาพและพิสูจน์อักษร พร้อมกันนี้ผู้เรียบเรียงก็จะได้รับปฏิทินดังกล่าว เพื่อตรวจเช็คพร้อมกันด้วย
- 5) ส่งปฏิทินครั้งที่ 1 ให้โรงพิมพ์เพื่อแก้ไข เมื่อเสร็จแล้ว โรงพิมพ์จุฬาฯ จะจัดส่งปฏิทินครั้งที่ 2 ให้สำนักพิมพ์จุฬาฯ และผู้เรียบเรียงตรวจเช็คอีกครั้งหนึ่ง
- 6) เมื่อตรวจเช็คถูกต้องเรียบร้อยก็จะส่งพิมพ์กับทางโรงพิมพ์ และนัดเวลาจัดพิมพ์เสร็จ

- 7) เมื่อโรงพิมพ์จุฬาราช พิมพ์เสร็จก็จะออกไปเสนอราคาจากโรงพิมพ์ เพื่อแจ้งให้สำนักพิมพ์ทราบค่าใช้จ่ายทั้งหมด
- 8) ทางสำนักพิมพ์จุฬาราช จัดทำเรื่องขออนุมัติสิ่งจ้างพิมพ์ และรายงานขอความเห็นชอบสิ่งจ้างพิมพ์หนังสือ และนำไปชำระเงินกับทางกองคลังของจุฬาราช

2.4.3 ปัญหาในการจัดพิมพ์

สำนักพิมพ์พิมพ์ตำราเรียนทุกเล่มกับโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายหลักของมหาวิทยาลัย ยกเว้นตำราที่โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่สามารถพิมพ์เองได้ โดยทั่วไปคุณภาพการพิมพ์หนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี จากการดำเนินงานสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. ต้นฉบับ

สำนักพิมพ์จุฬาราช ประสบปัญหาเกี่ยวกับต้นฉบับ เนื่องจากผู้เรียบเรียงมักจะขอแก้ไขต้นฉบับในชั้นของการตรวจปรู๊ฟ ซึ่งจะทำให้ล่าช้า ถ้าการแก้ไขมีมากจะทำให้ระยะเวลากำหนดเสร็จของหนังสือเล่มนั้น เลื่อนออกไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อหนังสือที่รอพิมพ์เล่มอื่นด้วย

2. การจัดจำหน่าย

สำนักพิมพ์จัดจำหน่ายหนังสือให้แก่ศูนย์หนังสือจุฬาราช เพียงแห่งเดียว เมื่อหนังสือใกล้จะหมด ทางศูนย์หนังสือจะแจ้งจำนวนคงเหลือให้ทางสำนักพิมพ์จุฬาราชทราบ ปัจจุบันปัญหาที่ประสบคือ ศูนย์หนังสือมักจะแจ้งจำนวนไม่ตรงตามความเป็นจริง ทำให้สำนักพิมพ์ประมาณจำนวนที่จะสั่งพิมพ์ครั้งต่อไปคลาดเคลื่อน ซึ่งเมื่อพิมพ์ออกมาแล้ว หนังสืออาจมากเกินไป เนื่องจากของคงค้างที่ศูนย์หนังสือมีมากเกินกว่าที่แจ้ง ทำให้หนังสือเหลือค้างและอาจขายไม่ออก ในขณะที่สำนักพิมพ์จุฬาราช ต้องจ่ายค่าพิมพ์หนังสือให้โรงพิมพ์ แต่ขณะเดียวกันยังไม่ได้รับค่าขายจากศูนย์หนังสือ

3. การเงิน

ตามปกติศูนย์หนังสือจะจ่ายค่าขายหนังสือให้สำนักพิมพ์จุฬาราช ทุกคาบ 3 เดือน แต่ปัจจุบันการจ่ายเงินล่าช้า ทำให้สำนักพิมพ์ได้รับค่าขายช้ากว่าปกติ 1-2 เดือน

4. ค่าพิมพ์

โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่า ค่าพิมพ์ของโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสูงกว่าค่าพิมพ์ของโรงพิมพ์ภายนอก โดยเฉพาะหนังสือประเภททั่วไปที่พิมพ์ตั้งแต่ 2,000 เล่มขึ้นไปในแต่ละครั้งการพิมพ์ และงานพิมพ์ออฟเซตจำนวนระหว่าง 1,000-3,000 เล่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่าพิมพ์ของโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ต้องแข่งขันทางการตลาดกับโรงพิมพ์อื่น ๆ ราคาของโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงไม่ใช่ราคาต่อรอง ควรตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างโรงพิมพ์และสำนักพิมพ์ เพื่อกำหนดราคามาตรฐานใช้ไปแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้จะช่วยให้ต้นทุนค่าพิมพ์ของหนังสือลดลง สำนักพิมพ์จึงจะตั้งราคาขายได้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยนักศึกษาไม่ต้องรับภาระมาก เช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของสำนักพิมพ์ควรที่จะปรับปรุงใหม่ดังนี้

- (1) สำนักพิมพ์สามารถพิมพ์กับโรงพิมพ์ทุกแห่งได้รวมทั้งโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ทั้งนี้ต้องใช้วิธีการสอบราคาเพื่อหาโรงพิมพ์ที่พิมพ์ได้ราคาต่ำที่สุด
- (2) ผู้เขียนควรตรวจสอบต้นฉบับให้สมบูรณ์เรียบร้อย ซึ่งถ้าระมัดระวังดีแล้ว จะทำให้ไม่เสียเวลาภายหลัง
- (3) ควรมีการประสานงานกับทางผู้บริหารของศูนย์หนังสือฯ โดยชี้แจงถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ปัญหาดังกล่าว

แนวการบริหารงานการจัดพิมพ์ใหม่นี้ นอกจากจะสามารถดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือทุกช่วงเวลาตามความต้องการของตลาด และเพิ่มความเร็วของกระบวนการดำเนินการจากจุดที่รับพิจารณาไปถึงจุดที่ออกสู่ตลาดแล้ว ยังจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการจัดพิมพ์ในรูปแบบของค่าใช้จ่ายในด้านการพิมพ์อีกด้วย

2.5 การกำหนดราคาและการจัดจำหน่าย

2.5.1 การกำหนดราคาขายหนังสือของสำนักพิมพ์

ราคาขายตามปกหนังสือจะถูกกำหนดโดยสำนักพิมพ์ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาขายหนังสือของแต่ละสำนักพิมพ์ย่อมแตกต่างกันไปตามนโยบายในการบริหาร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยที่ต้องการกำไรมากก็จะบวกเปอร์เซ็นต์ผลกำไรดังกล่าวไว้ในตัวคูณราคาปกมาก ทำให้อัตราของตัวคูณราคาปกสูง สำนักพิมพ์จุฬาฯ และสำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์เป็นสำนักพิมพ์ที่ตั้งขึ้นโดยมิได้ประสงค์กำไร (Non-Profit Organization) เพียงแต่ดำเนินงานให้มีรายได้พอเลี้ยงตัวได้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ตัวคูณราคาปกจะต้องเป็นตัวคูณที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมดของสำนักพิมพ์คือ

1. ต้นทุนพิมพ์หนังสือ (จากโรงพิมพ์)
2. ค่าลิขสิทธิ์ (จ่ายให้ผู้เขียน)
3. ค่าจัดจำหน่าย (จ่ายให้ศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัย)
4. ค่าตรวจตำรา (จ่ายให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา)
5. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ๆ (ของสำนักพิมพ์)

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะกำหนดตัวคูณราคาปกได้ตามระดับที่ต้องการโดยพิจารณาจำนวนพิมพ์และค่าใช้จ่ายต่อเล่มเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ทั้งนี้เพื่อปรับราคาปกให้เหมาะสมกับกำลังซื้อของนักศึกษาและประชาชน และขณะเดียวกันก็พอช่วยให้สำนักพิมพ์มีรายได้พอกับรายจ่ายด้วย

โดยเฉลี่ยแล้ว หนังสือที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์จะมีราคาที่ย่อมเยา เนื่องจากต้นทุนการพิมพ์สูง และจำนวนพิมพ์ของแต่ละเรื่องพิมพ์ต่ำ (โดยทั่วไป 1,000 เล่ม) และเพราะค่าบริการจัดจำหน่ายสูง การที่ราคาของหนังสือที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์จะลดลงไปจากเดิมบ้างนั้น ทางมหาวิทยาลัยควรกำหนดให้หน่วยงานมหาวิทยาลัยทั้งสามหน่วยคิดค่าบริการเท่ากับต้นทุนเท่านั้นโดยไม่มีการบวกส่วนกำไร หรือมีการบวกส่วนกำไรเพียงครั้งเดียว ณ จุดสุดท้ายของกระบวนการผลิต มาตรการเช่นนี้จะทำให้ราคาหนังสือลดลงดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง หนังสือ เคมี่ทัวไป เล่ม 1 พิมพ์ 5,000 เล่ม ค่าพิมพ์ 31 บาท/เล่ม
กรณีที่ 1

โรงพิมพ์ สมมติว่าคิดกำไรในค่าพิมพ์แล้ว และเป็นกำไร 10%
ศูนย์หนังสือ คิดค่าบริการจัดจำหน่าย 25% ของราคาหน้าปก
สมมติว่า 5% เป็นต้นทุนจำหน่าย
10% เป็นส่วนลดเฉลี่ยสำหรับขายช่วง
ได้กำไร 10%
สำนักพิมพ์ คิดค่าจัดพิมพ์หนังสือ 15%
สมมติว่า 5% เป็นต้นทุนการดำเนินงาน
ได้กำไร 10%

กรณีนี้ ตัวคูณเพื่อกำหนดราคาหน้าปก = 2.705

ราคาหนังสือเคมี่ทัวไป เล่มละ = 84 บาท ($2.705 \times 31 = 83.855$)

โรงพิมพ์มีกำไร 15,500 บาท

ศูนย์หนังสือ 42,000 บาท

สำนักพิมพ์ 42,000 บาท

รวมกำไรทั้ง 3 หน่วย 99,500 บาท

กรณีที่ 2

(ก) ให้หน่วยงานทั้ง 3 แห่ง คิดกำไรร่วมกันครั้งเดียว สมมติว่า 10% กรณีนี้
ต้นทุนหนังสือจะ = 27.9 บาท ($31 - 3.10$) ตัวคูณเพื่อกำหนดราคาหน้า
ปก = 2.1296

ราคาหนังสือเคมี่ทัวไปเล่มละ = 60 บาท

($2.1296 \times 27.9 = 59.4158$)

กำไรทั้งสิ้น (3 หน่วยงาน) = 30,000 บาท

(ข) ให้หน่วยงานทั้ง 3 แห่งคิดกำไรร่วมกันครั้งเดียว สมมติว่า 15%
กรณีนี้ ต้นทุนหนังสือ = 27.9 บาท

ตัวคูณเพื่อกำหนดราคาหน้าปก = 2.3076

ราคาหนังสือเคมีทั่วไป เล่มละ = 64 บาท

$$(2.3076 \times 27.9 = 64.38204)$$

กำไรทั้งสิ้น (3 หน่วยงาน) = 48,000 บาท

(ค) ให้หน่วยงานทั้ง 3 แห่งคิดกำไรร่วมกันครั้งเดียว สมมติว่า 20%

กรณีนี้ ต้นทุนหนังสือจะ = 27.9 บาท

ตัวคูณเพื่อกำหนดราคาหน้าปก = 2.5

ราคาหนังสือเคมีทั่วไป เล่มละ = 70 บาท

$$(2.5 \times 27.9 = 69.75)$$

กำไรทั้งสิ้น (3 หน่วยงาน) = 70,000 บาท

(ง) ให้หน่วยงานทั้ง 3 แห่ง คิดกำไรร่วมกันครั้งเดียว สมมติว่า 30%

กรณีนี้ ต้นทุนหนังสือ = 27.9 บาท

ตัวคูณเพื่อกำหนดราคาหน้าปก = 2.934 บาท

ราคาหนังสือเคมีทั่วไป เล่มละ = 82 บาท

$$(2.934 \times 27.9 = 81.8586)$$

กำไรทั้งสิ้น (3 หน่วยงาน) = 123,000 บาท

โดยสรุป ราคาหน้าปกของหนังสือถูกลงกว่ากรณี (1) เสมอ แม้ในกรณีของ (ง) ซึ่งทำกำไรมากขึ้น

2.5.2 การจัดจำหน่าย

หนังสือของสำนักพิมพ์ฯ ทุกเล่มจะถูกส่งไปจำหน่ายโดยศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัย ซึ่งศูนย์หนังสือดำเนินงานโดยคิดค่าบริการ 30% ของราคาปกและคิดตามจำนวนเล่มที่ขายได้ เมื่อวิเคราะห์สภาพการขายของหนังสือที่จัดพิมพ์จำหน่ายในอดีตนั้น ยังมีอาจประเมินได้อย่างเต็มที่ แต่แนวโน้มของสภาพการขายในปี 2526 2527 จนถึง 2531 ดีขึ้นกว่าเดิม จำนวนหนังสือที่คงเหลือในตลาดมีอัตราที่ลดลงจากเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนที่สั่งพิมพ์

โดยสรุปแล้ว สถานการณ์ขายหนังสือของสำนักพิมพ์จัดว่าอยู่ในระดับที่คาดหมายไว้ใน
การจัดตั้งสำนักพิมพ์ นั่นคือ ในระดับรวมสามารถขายได้ในจำนวนที่พอเลี้ยงตัวเอง สำหรับหนังสือ
ในชุดต่าง ๆ ในระดับหนังสือเป็นรายเรื่อง คงมีหนังสือบางเรื่องที่ขายไม่ค่อยได้ดี เนื่องจากมี
เนื้อหาเจาะลึกและแคบในเรื่องราว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย